

Ons nummer: O20.001106

Schriftelijke reactie toezegging

Raad/commissie	Commissie BF
Datum vergadering	18 juni 2020
Onderwerp	Onderbouwing cultuur historische waarde oude recreatiesluis Kornwerderzand
Toezegging gedaan door	Maarten Offinga

Omschrijving toezegging

n.a.v. agendapunt 8, Bestuursrapportage april 2020, wordt toegezegd een nadere onderbouwing van de cultuurhistorische waarde van de oude recreatiesluis te overleggen (p. 27).

Datum schriftelijke reactie

23 juni 2020

Schriftelijke reactie

Concreet

Het sluisencomplex Kornwerderzand dateert uit de jaren dertig van de vorige eeuw en verkeerd deels nog in oorspronkelijke staat. De kleine (recreatie)sluis is de meest traditionele van beide schutsluizen (rapport BBA, Historische bouwkunde Sluisencomplex). Het ensemble sluisencomplex is beschermd dorpsgezicht en als zodanig vanuit cultuur historisch oogpunt zeer waardevol!

Groter geheel

De 32 kilometer lange Afsluitdijk kent vele monumenten en gemeentelijke beschermde dorpsgezichten. Als geheel is de dijk wellicht iconisch maar geen monument. De reden daarvoor is mogelijk gelegen in belemmeringen voor het Rijk om -indien nodig - snel waterstaatkundige aanpassingen en modernisering door te voeren. Op Kornwerderzand liggen 26 individuele Rijksmonumenten. Het gaat dan vooral over de individuele kazematten. Maar ook het pakket van schut-, spuisluizen en het zogeheten douanegebouwtje op Kornwerderzand is een Rijksmonument. Als 'samenhangend pakket' zeer uniek en waardevol vooral omdat ze allemaal zijn ontworpen door architect Roosenburg.

Het gebied Kornwerderzand zelf is geen rijksmonument, maar een (gemeentelijk) beschermd dorpsgezicht. Deze laatste status moet het ensemble van cultuurhistorische waarden en elementen beschermen. Voor het 'ensemble' is het gegeven dat werkeiland Kornwerderzand en Den Oever elkaars even- dan wel spiegelbeeld zijn erg belangrijk. Het intact en beleefbaar houden van dat cultuurhistorische beeld maakt dat de regio uitdrukkelijk streeft naar behoud van de oude kleine recreatiesluis bij Kornwerderzand.

Toekomstige waarde

Kornwerderzand, met het AWC en Kazemattenmuseum en de VMR (2023) als trekpleisters, heeft de fysieke ruimte, potentie en ambities om uit te groeien tot een openluchtmuseum en toeristische trekpleister die grotere groepen en meerdere doelgroepen trekt én langer vasthoudt. De plek is door de Waddenprovincies niet zonder reden aangewezen als intensief ontwikkelgebied voor toerisme en belangrijke toegangspoort

tot zowel het Waddengebied als het Noord Hollandse en Friese achterland.

Kornwerderzand heeft in potentie diverse doelgroepen veel te bieden. Van de meer vluchtige bezoeker die snel wat informatie tot zich wel nemen, wil genieten van het uitzicht en het restaurant tot bezoekers die gaan voor rust, ruimte, natuur, educatie, cultuurhistorie en het beleven van de Waddenzee en de (natuur)elementen. Zij allen kunnen in Kornwerderzand aan hun trekken komen, vaker terugkeren én langer verblijven, mits...

... het voormalige werkeiland, dat van oudsher een waterbouwkundige, civieltechnische en militaire functie heeft, zo ontsloten en heringericht wordt (met onder andere verblijfsruimtes en zichtlocaties) dat het voor dagrecreanten en watersporters ook aantrekkelijk is om er te komen, te wandelen, te recreëren én (langer) te verblijven...

Tenslotte

Behoud van de kleine sluis houdt niet in dat dit Rijksmonument gerestaureerd wordt. Intact en beleefbaar houden van het beschermd dorpsgezicht houdt vooral in dat er talrijke aanpassingen in het ontwerp van de nieuw te realiseren sluis nodig zijn. Hij moet worden opgeschoven waardoor bijvoorbeeld bestaande besturingsgebouwen vervangen moeten worden en er allerlei bouwtechnische maatregelen moeten worden doorgevoerd om op een technisch iets minder gunstige plek een nieuwe sluis te bouwen.